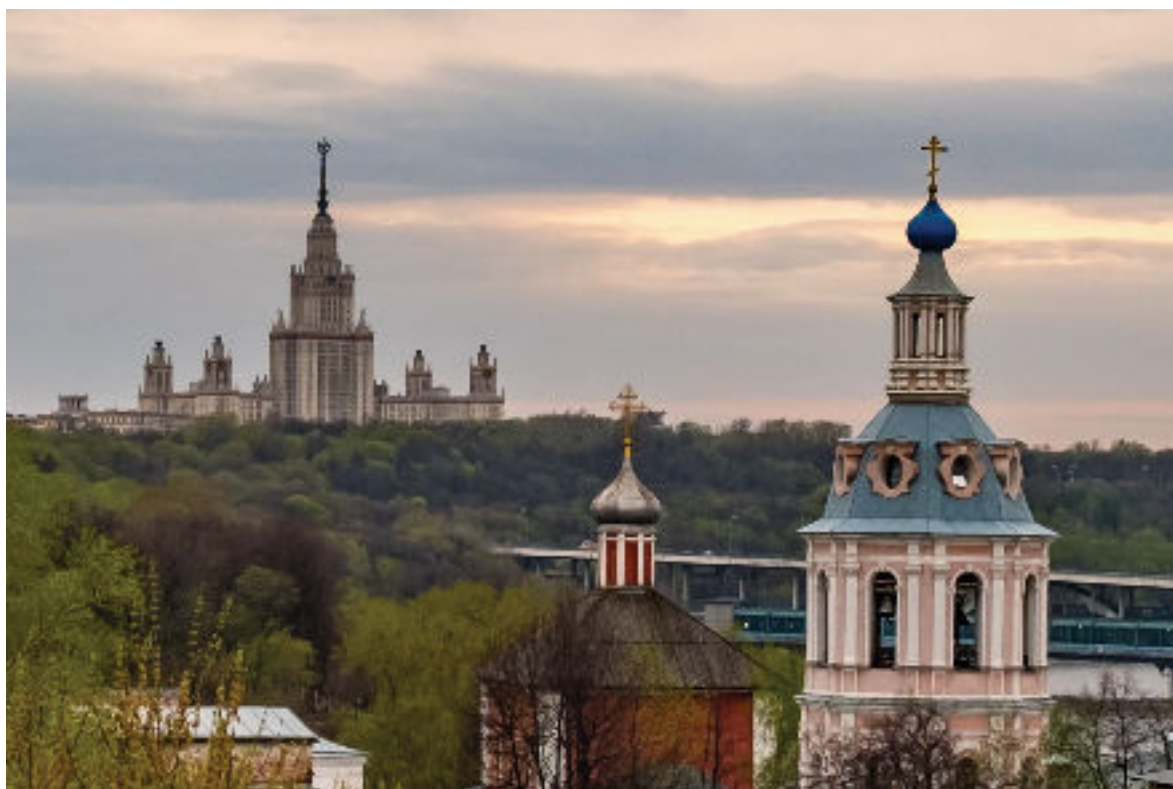

„Jar“ a koniec pobytu.

(Michal Korhel)

Keď som naposledy písal o snehu v marci, akosi som vedel, že sneh príde aj v apríli a bol som s tým zmierený. Ale že bude snežiť aj polovici mája, a že budem musieť opäť vyťahovať už zbalené rukavice a čiapku – to ma naozaj zaskočilo. Na druhej strane sú už stromy zelené aj tu, teploty dosahujú viac ako desať stupňov a mesto pôsobí oveľa príjemnejším a ľudskejším dojmom. Občas ale zjavne môže prekvapiť uragán aj v centre Moskvy, keď je možné vidieť lietať všeličo od konárov stromov cez reklamné tabule až po kusy striech ... nie veľmi príjemný pocit.

Dôkaz spomínaného príjemného dojmu a v pozadí moja ruská "alma mater" Moskovská štátna univerzita M. V. Lomonosova

Pekné, resp. krajšie počasie samozrejme znamenalo aj viac času stráveného v uliciach mesta. To ma, žiaľ, len utvrdilo v tom, čo som naznačoval už v mojom predchádzajúcom príspevku – Moskva a neuveriteľne rýchlo mení na klasické veľkomesto. Domácom to zatiaľ, ako som mal

možnosť dozvedieť sa, neprekáža, a dokonca sa z toho tešia. Je pravda, že sa pre mnohých z nich zlepšuje kvalita života, centrum je podstatne čistejšie a viac upravené. Na druhej strane tým mesto, z môjho pohľadu, postupne stráca svoju atmosféru a stáva sa jednou z mnohých svetových metropôl. Jedným z mnohých príkladov môže byť areál Výstaviska úspechov národného hospodárstva (VDNCh) s rôznymi tematickými pavilónmi, ktoré čiastočne pochádzajú už z konca 30. rokov minulého storočia. Pred pár rokmi sa celý komplex síce nachádzal v dost' zlom stave, ale v hlavných pavilónoch bolo možné nájsť ešte malé obchody s tovarmi z rôznych krajín bývalého Sovietskeho zväzu

a návšteva areálu bola zároveň akousi cestou do minulosti. Podľa mne dostupných posledných informácií chce terajší primátor Moskvy z VDNCh spraviť druhú najnavševovanejšiu atrakciu mesta po Červenom námestí. To znamená nielen celkovú rekonštrukciu výstaviska

(všetky pavilóny ostanú zachované), ale aj jeho „zatraktívnenie“. V praxi to teda bude vyzerat' podobne ako zábavný park s farbami a hudbou pripomínajúcimi paradoxne 60. roky v USA.

Moskva je momentálne (aspoň pocitovo) jedno veľké stavenisko. To nielen že komplikuje pohyb po meste samotnom, ale mne to predovšetkým hlukom znepríjemňuje

aj bývanie. Robotníci pracujú aj cez víkendy a niečo ako nočný pokoj tu zjavne neexistuje. Posledne ma zvuk zbyjačky zobudil okolo tretej nadržanom. Pojem „mesto, ktoré nikdy nespí“ dostal pre mňa úplne nový rozmer. Myslím, že sa to asi všetko deje „vo verejnom záujme“ a kontaktovať políciu by určite nemalo zmysel. V blízkej budúcnosti sú plánované aj ďalšie megaprojekty, ktoré zahŕňajú medzi iným búranie asi 8.000 starších bytových domov (tzv. Chruščovky) v centre mesta a presun okolo 1.5 milióna obyvateľov. Proti tomu sa už ale miestni začínajú ohradzovať a brániť. Prvá demonštrácia proti tomuto projektu sa uskutočnila len pred pár týždňami skoro priamo pod mojimi oknami.

Na predmestí Moskvy, kde je niekedy ťažké rozoznať, kde končí mesto a začína vidiek

Bývam blízko ulice (Prospekt Akademika Sacharova), ktorá je očividne často využívaná na demonštrácie a pochody rôzneho charakteru. To znamená, že sa priamo pod mojimi oknami zoskupujú desiatky policajtov a ďalší čakajú v pristavených autobusoch. Osobne som sa žiadnej zo spomínaných demonštrácií nezúčastnil, ale skúsenosť s masovým pochodom ulicami Moskvy mám z osláv konca Veľkej vlasteneckej vojny (Druhej

svetovej vojny) 9. mája. V tento deň sa okrem známej vojenskej prehliadky na Červenom námestí koná aj pochod tzv. „nesmrteľného pluku“. V ňom pochodujú prípuzní padlých a účastníkov Veľkej vlasteneckej vojny

Pochod "nesmrteľného pluku"

držiac ich fotografie. Pochodu sa podľa oficiálnych údajov účastnia státisíce ľudí, a spolu s dobovou hudbou a masovým skandovaním „uraá“ to miestami pôsobí až trochu desivo, hlavne ak sa človek nachádza v strede diania.

Okrem spoznávania miestnej kultúry a objavovania nových zákutí mesta som sa v posledných týždňoch venoval aj pracovným povinnostiam. Popri archívnom výskume som začal vyučovať na mojej hosťovskej univerzite. Pre približne 70 študentov

V úvode kurzu som študentom v prednáške predstavil tému môjho výskumu

rozdelených do menších skupín som viedol seminár o metodológii a prezentovaní výskumu v humanitných vedách. V anglickom jazyku som študentom vysvetľoval jednotlivé štádiá výskumného procesu a diskutoval s nimi o problémoch, ktoré sa počas

výskumu vyskytli v mojej alebo ich praxi. Aj napriek skorým ranným hodinám (začínali sme zvyčajne o 8.45), sa nielen že dostavila väčšina študentov, ale viacero z nich sa počas hodín aktívne zapájalo či už vlastnými podnetmi alebo doplňujúcimi otázkami, čo mi výuku dosť spríjemňovalo.

V Štátnom archíve Ruskej Federácie (GARF) nastala malá "revolúcia" - môže sa tam fotiť (zatiaľ ale žiaľ len mikrofilmy a ilustračné foto)

V Ruskej štátnej knižnici

Na vyučovanie som sa samozrejme musel tiež pripravovať a dodatočne ešte napísať dva príspevky na blížiacu sa konferenciu. Keďže domáce zátiešie zbijačky pod oknami mi veľmi nevyhovovalo, skúšal som pracovať v kancelárii (väčšia miestnosť, kde zvyčajne nesedím sám). Tam sa mi ale stalo, že som miestnosť našiel plnú študentov aj s vyučujúcim počas práve prebiehajúceho semináru – fakulta sa vraj rozrastá a v budove majú málo miesta. Aby som sa vyhol podobným prekvapeniam, rozhodol som sa nakoniec pre knižnicu, a nie hocikakú. Ruská štátna knižnica, podľa minulého nazvania dnes prezývaná „Leninka“, je s približne 41 miliónmi médií jednou z najväčších knižníc na svete. Aj keď som z toho množstva kníh pre moju momentálnu prácu nepotreboval ani jednu, už len pracovať v miestnosti pod dozorom Lenina hľadajúceho z obrovského potrétu je veľmi silný zážitok.

Môj čas v Rusku sa na teraz končí. Ako skoro každý zahraničný pobyt aj tento bol pre mňa plný nových dojmov a zážitkov spojených predovšetkým s poznávaním nových miest, ľudí a niektorých aspektov ruskej kultúry. Z profesionálneho hľadiska bolo pre mňa dôležitá predovšetkým skúsenosť s novým akademickým prostredím a priamy kontakt so študentmi a vyučujúcimi. Miestne archívy mi umožnili zamerať sa na česko-nemecké vzťahy počas Druhej svetovej vojny z pohľady nemeckých úradov a v neposlednom rade bol celý môj pobyt v Moskve skvelým jazykovým kurzom.

Tak teda čoskoro opäť v Ústí! :-)